REZOLUȚIA (UE) 2020/1915 A PARLAMENTULUI EUROPEAN

din 14 mai 2020

conținând observațiile care fac parte integrantă din decizia privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune aferent exercițiului financiar 2018

PARLAMENTUL EUROPEAN,

— având în vedere decizia sa privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune aferent exercițiului financiar 2018,

— având în vedere articolul 100 și anexa V la Regulamentul său de procedură,

— având în vedere raportul Comisiei pentru control bugetar (A9-0049/2020),

A. întrucât întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune („întreprinderea comună") a fost înființată în martie 2007 pentru o perioadă de 35 de ani prin Decizia 2007/198/Euratom a Consiliului [1];

B. întrucât membrii întreprinderii comune sunt Euratom, reprezentat de Comisie, statele membre ale Euratom și țări terțe care au încheiat cu Euratom acorduri de cooperare în domeniul fuziunii nucleare controlate;

C. întrucât întreprinderea comună are ca obiective să asigure contribuția Uniunii la proiectul internațional ITER pentru energia de fuziune, să pună în practică acordul privind o abordare mai largă încheiat între Euratom și Japonia și să pregătească construcția unui reactor de fuziune demonstrativ;

D. întrucât întreprinderea comună a început să funcționeze autonom în martie 2008;

Aspecte generale

1. observă că, potrivit raportului Curții de Conturi („Curtea") privind conturile anuale ale întreprinderii comune pentru exercițiul financiar 2018 („raportul Curții"), conturile anuale ale întreprinderii comune prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a întreprinderii comune la 31 decembrie 2018, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și variațiile activelor sale nete pentru exercițiul încheiat la acea dată, în conformitate cu regulamentul său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei;

2. ia act de faptul că operațiunile subiacente conturilor anuale ale întreprinderii comune pentru exercițiul financiar 2018 sunt, sub toate aspectele semnificative, conforme cu legile și reglementările în vigoare;

3. subliniază că întreprinderea comună și-a recalculat contribuția la faza de construcție a proiectului, care s-a mărit la 12 000 000 000 EUR, față de cei 6 600 000 000 EUR aprobați de Consiliu în 2010; reține că această valoare nu include rezerve pentru situațiile neprevăzute, deși Comisia a sugerat că ar fi indicat să se prevadă o întârziere de până la 24 de luni în calendarul de derulare al proiectului și o incertitudine de 10-20 % în buget;

4. ia act de faptul că în noiembrie 2016, Consiliul Organizației ITER („Consiliul ITER") a aprobat un nou scenariu de referință pentru proiectul ITER; ia act de faptul că noul scenariu de referință al proiectului ITER estimează că obținerea „primei plasme" și începerea fazei operaționale vor avea loc în 2025, iar faza de construcție se va încheia în 2035; observă însă că scenariul de referință anterior din 2010 estimase că faza de construcție va fi finalizată în 2020; cu toate acestea, reține că noul scenariu de referință este considerat a fi cea mai apropiată dată posibilă din punct de vedere tehnic;

5. remarcă că în martie 2017 Regatul Unit a notificat Consiliul despre decizia sa de a se retrage din Uniune și din Euratom; constată cu îngrijorare că acest lucru ar putea avea efecte asupra activităților întreprinderii comune și asupra proiectului ITER în perioada de după 2020;

[1] Decizia 2007/198/Euratom a Consiliului din 27 martie 2007 de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe (JO L 90, 30.3.2007, p. 58).

6. apreciază că, în aprilie 2018, Consiliul a mandatat Comisia să aprobe noul scenariu de referință al ITER în numele Euratom și a reafirmat angajamentul de a pune la dispoziție resurse în limitele următorului cadru financiar multianual (CFM), fără a aduce atingere niciunei negocieri ulterioare privind CFM, care va stabili detaliile viitoarei finanțări ([2]);

7. subliniază că, în plus față de faza de construcție, întreprinderea comună va trebui să contribuie și la faza operațională a proiectului ITER după anul 2035, precum și la fazele ulterioare de dezactivare și dezafectare a ITER; ia act de faptul că contribuția la fazele de dezactivare și dezafectare se estimează a fi la 95 540 000 EUR, respectiv 180 200 000 EUR; constată că proiectul ITER va continua să funcționeze până la expirarea Acordului ITER în 2042, iar până atunci Uniunea va continua să contribuie la costurile ITER; ia act de faptul că aceste costuri suplimentare cuprind ultimul an de contribuții în numerar pentru faza de funcționare și pentru faza de dezafectare, precum și costurile totale cu faza de dezactivare;

8. constată că există în continuare riscul altor depășiri de costuri și întârzieri în implementarea proiectului față de scenariul de referință aprobat în prezent, deși s-au luat măsuri pozitive pentru a îmbunătăți gestionarea și controlul contribuției întreprinderii comune la faza de construcție a proiectului; invită întreprinderea comună să nu depășească actualul scenariu de referință aprobat pentru costurile totale ale proiectului;

9. observă că o comunicare eficace constituie o componentă esențială pentru succesul proiectelor finanțate de Uniune; consideră că este important să fie mărită vizibilitatea realizărilor întreprinderii comune, precum și să fie difuzate informații privind valoarea adăugată a acestora; solicită întreprinderii comune să urmărească o politică de comunicare proactivă, difuzând rezultatele cercetărilor sale în rândul publicului larg, de exemplu prin intermediul rețelelor de socializare sau al altor mijloace de informare în masă, urmărind astfel sensibilizarea opiniei publice cu privire la impactul sprijinului acordat de Uniune, în special în ceea ce privește acceptarea pe piață;

10. invită Curtea să evalueze eficacitatea și fiabilitatea metodologiei de calculare și de evaluare a contribuțiilor în natură;

Gestiunea bugetară și financiară

11. ia act de faptul că bugetul final pentru exercițiul financiar 2018 disponibil pentru execuție a cuprins credite de angajament în valoare de 706 230 231 EUR și credite de plată în valoare de 847 366 988 EUR; observă că ratele de utilizare a creditelor de angajament și a celor de plată au fost de 98,4 % și, respectiv, de 96,1 % (față de 99,9 % și 96,3 % în 2017);

12. constată că din cauza unor deficiențe în procesul de planificare bugetară în 2017, creditele de plată de care a fost nevoie în 2017 și 2018 au depășit creditele de plată prevăzute în bugetul inițial; observă că creditele de plată suplimentare necesare întreprinderii comune s-au ridicat la 160 700 000 EUR, cu 25 % mai mult decât se prevăzuse în bugetul inițial; ia act de răspunsul întreprinderii comune în care se arată recunoscătoare față Euratom pentru contribuția suplimentară la bugetul 2018 și în care întreprinderea comună ar dori să raporteze faptul că lipsa creditelor de plată nu ar fi avut niciun impact și nu ar fi atras niciun risc, întrucât suma de 137 000 000 EUR a fost plătită organizației ITER ca avans la contribuția în numerar pentru 2019; ia act de faptul că sistemul de previzionare a plăților a fost reformat în totalitate și integrat în noul instrument de gestiune financiară, iar acest aspect, împreună cu nouă structură organizațională, asigură o planificare bugetară corectă, fiind deja utilizată pentru a determina veniturile bugetului 2019;

13. salută faptul că, din suma de 706 200 000 EUR disponibilă pentru credite de angajament, 98,4 % au fost executate prin angajamente directe individuale (față de 96,5 % în 2017);

14. constată că, în 2018, rezultatul execuției bugetare a fost de 1 316 734 EUR (față de 17 236 192 EUR în 2017);

([2]) Consiliul Uniunii Europene 7881/18 adoptat la 12 aprilie 2018.

15. constată că, în 2018, întreprinderea comună a efectuat o plată de regularizare, transferând 1 000 000 EUR din plățile deja autorizate și verificate pentru cheltuielile de deplasare în interes de serviciu ale personalului de la bugetul administrativ la bugetul operațional; constată, însă, că plata de regularizare nu a respectat principiul bugetar al specificității; ia la cunoștință răspunsul întreprinderii comune în care se afirmă că plata de regularizare efectuată pentru o sumă forfetară și posturi nediferențiate nu a fost instrumentul optim pentru alocarea cheltuielilor, dând impresia de lipsă de transparență; cu toate acestea, se așteaptă ca îmbunătățirile realizate în cursul anului 2019 de către departamentul comercial al întreprinderii comune să fie confirmate de Curte în raportul său anual pe 2019;

16. constată că, în 2018, întreprinderea comună a realizat șase dintre etapele stabilite de Consiliul ITER și consiliul de conducere pentru exercițiul în cauză, cu un indice de performanță preconizat de 93 % (față de 91 % în 2017, 70 % în 2016 și 75 % în 2015); constată, de asemenea, că Organizația ITER a raportat, în decembrie 2018, că proiectul ITER a ajuns la 60 % (față de 50 % în 2017) din totalul activităților de construcție pentru a atinge etapa „Prima plasmă” în 2025;

Performanța

17. află din raportul Curții că decizia directorului de a schimba locul de muncă al unui cadru din conducerea superioară nou recrutat de la Barcelona la Cadarache nu a fost fundamentată de o documentație adecvată care să justifice costurile suplimentare de salarizare datorate coeficientului de corecție diferit; salută faptul că întreprinderea comună admite în răspunsul său că schimbarea locului de muncă nu a fost fundamentată corespunzător, această decizie ținând de competența autorității împuternicite să facă numiri; observă că întreprinderea comună s-a confruntat cu unele riscuri în proiectul de bobine de câmp poloidal (CP), fiind nevoie de atenție din partea unui cadru de conducere superior; ia act de faptul că, în consecință, directorul a decis să-i ceară candidatului să-și înceapă imediat munca în Cadarache pentru a-și concentra întreaga atenție asupra crizei CP;

18. constată cu satisfacție că întreprinderea comună a implementat sistemul de analiză a valorii dobândite în locul sistemului de credite ITER pentru monitorizarea progreselor proiectelor pe baza propunerii grupului ad-hoc, rezultatele acestuia fiind în prezent transmise în mod regulat;

19. ia act de progresele înregistrate în construcția ITER în ceea ce privește finalizarea unui enorm scut biologic care înconjoară fosa Tokamak și instalarea primelor componente ale complexului Tokamak;

Prevenirea și gestionarea conflictelor de interese și transparența

20. constată că, în 2017, Consiliul de administrație al întreprinderii comune a continuat punerea în practică a elementului strategiei antifraudă ce ține de achizițiile publice; ia act de faptul că întreprinderea comună a adoptat o listă de verificare bazată pe proprii indicatori privind fraudele la care sunt susceptibile achizițiile publice, și anume o serie de semnale de avertizare, considerați necesari pentru conceperea instrumentului informatic de combatere a fraudelor, care au fost elaborați la nivel intern; ia act de faptul că responsabilul cu probleme de etică și antifraudă a continuat să coordoneze punerea în aplicare a strategiei antifraudă a întreprinderii comune, în strânsă cooperare cu toate unitățile respective și constată cu satisfacție că un grup de lucru a continuat să lucreze încă de la sfârșitul anului 2018 la strategia antifraudă;

Personal și recrutare

21. constată identificarea de către Curte a unor deficiențe semnificative în legătură cu recrutarea personalului de conducere de nivel superior; ia act de faptul că, în răspunsul său, întreprinderea comună precizează că, în urma constatării Curții și a utilizării metodei șase sigma în vederea analizării, identificării și punerii în aplicare a îmbunătățirilor, întreprinderea comună a continuat să îmbunătățească rigurozitatea procesului de selecție și măsurile suplimentare în curs; solicită întreprinderii comune să evite orice nereguli și deficiențe în viitor;

22. constată că structura raportată a personalului total al întreprinderii comune la sfârșitul anului 2018 cuprinde 162 de femei și 284 de bărbați și că predomină angajații de sex masculin pentru trei din cinci categorii de personal, în timp ce peste 50 % dintre posturile de agenți contractuali și de funcționari în pozițiile de asistenți sunt ocupate de femei; constată, de asemenea, că 22 de state membre erau reprezentate în rândul personalului întreprinderii comune, că majoritatea personalului provenea din trei state membre și că patru alți membri ai personalului proveneau din alte patru state membre; încurajează efortul întreprinderii comune de a avea o reprezentare geografică mai echilibrată, dar ia act de faptul că realizările sale depind de persoanele care răspund la anunțurile de posturi vacante și la cererile de exprimare a interesului;

Controlul intern

23. constată că întreprinderea comună nu a asigurat o urmărire sistematică a declarațiilor de interese ale personalului de conducere de nivel superior; apreciază faptul că întreprinderea comună a elaborat și a pus în aplicare anumite documente referitoare la gestionarea declarațiilor generale de interese ale întregului personal de conducere și în conformitate cu articolul 13 din normele privind conflictele de interese ale întreprinderii comune; în plus, observă că, în ianuarie 2019, responsabilul de etică a organizat o sesiune de prezentare pe această temă pentru toți directorii;

24. observă că, la 25 ianuarie 2018, Tribunalul a pronunțat hotărârea sa de anulare a rezultatelor procedurii de selecție, inclusiv a deciziilor de numire a candidaților admiși de pe listele de rezervă în urma procedurii de selecție; constată că, deși în avizul avocatului general din 29 ianuarie 2019 s-a sprijinit recursul formulat de întreprinderea comună în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene (Curtea de Justiție) în aprilie 2018 și i s-a propus Curții de Justiție să revoce hotărârea Tribunalului în ceea ce privește anularea deciziilor de numire a candidaților admiși, dar nu și lista de rezervă, Curtea de Justiție a confirmat hotărârea Tribunalului ([3]); solicită întreprinderii comune să respecte regulile procedurii de selecție pentru a evita orice litigiu viitor;

25. constată că, din cauza unor deficiențe în strategiile de comunicare internă, nu s-au putut difuza în cadrul organizației informații corespunzătoare privind costul estimat al fazei de dezafectare, iar drept urmare întreprinderea comună nu a inclus în conturile pentru exercițiile anterioare provizioane pentru aceste cheltuieli, estimate la 85 200 000 EUR; cu toate acestea, salută răspunsul întreprinderii comune potrivit căruia deficiențele au fost deja abordate în două acțiuni, că orice informație relevantă este transmisă de conducerea superioară contabilului și că procesul intern „PM-76 Conturile anuale – deschiderea/închiderea exercițiului financiar” a fost actualizat în mai 2019;

Achizițiile pentru activitățile operaționale și granturile

26. ia act de faptul că în 2018 au fost lansate 55 de proceduri de achiziții operaționale și au fost semnate 69 de contracte de achiziții publice operaționale, în același timp fiind lansată o singură procedură de acordare a granturilor, alte două fiind semnate.

([3]) Hotărârea Curții de Justiție din 8 mai 2019, *Întreprinderea comună europeană pentru ITER și dezvoltarea energiei de fuziune/Yosu Galocha*, C-243/18 P, ECLI:EU:C:2019:378.